

Statusrapport – reduserte fartsgrenser

Januar 2026

Syklistforeningen mener:

Å redusere fartsgrensen til 30 km/t i gater der myke trafikanter og biltrafikk møtes, er et av de mest effektive tiltakene for å bedre trafikksikkerheten. Det er et svært kraftfullt tiltak for å skape mer bærekraftige, trygge og attraktive lokalsamfunn, og det er et enkelt, effektivt og billig folkehelsetiltak.

Tiden er nå overmoden for at veitrafikkloven må endres slik at den generelle fartsgrensen i tettbygde strøk settes til 30 km/t

Bakgrunn

Internasjonal forskning viser tydelig at sjansen for at en fotgjenger eller syklist overlever en påkjørsel øker dramatisk når farten senkes fra 50 til 30 km/t. Kollisjonsenergien blir langt mindre, og konsekvensene av en ulykke blir derfor mye mindre alvorlige.

Når farten reduseres fra 50 km/t til 30 km/t vil reaksjonstiden til bilfører halveres og bremselengden vil bli 3 ganger så kort. Antall trafikkulykker vil reduseres betraktelig når fartsgrensene reduseres.

Erfaringer fra europeiske byer og land som har innført 30 km/t som standard, viser at antall ulykker, skader og dødsfall går betydelig ned. Transportøkonomisk institutt (TØI) viser til flere slike eksempler i sin rapport fra mars 2025.¹ I Edinburgh sank ulykkestallene med 40 %, mens man i Wales (som innførte en nasjonal endring i fartsgrensene) hadde en nedgang på 28 % av trafikkskade allerede første året etter omleggingen. Samtlige byer, regioner og land som ble gjennomgått i TØI- rapporten kan vise til en merkbar nedgang i trafikkskade etter innføring av 30 km/t-fartsgrense (20 mph i Storbritannia).

En lavere hastighetsgrense handler imidlertid ikke bare om å redusere ulykkestallene. Når gatene oppleves tryggere, velger flere å gå eller sykle, og dette gir både helsemessige gevinster og bidrar til reduserte klimagassutslipp. Samtidig får vi roligere bygater med

¹ «Innføring av fartsgrense 30 km/t i større soner og hele byer for å nå mål om bærekraftig byutvikling
Prosesser, diskusjoner, gjennomføring og resultater» TØI rapport 2084/2025

mindre støy, bedre luft og et mer attraktivt bymiljø. Erfaringene viser at handel og byliv faktisk kan styrkes når folk føler seg trygge nok til å bruke gatene mer aktivt.

Det rapporteres om stor grad av overholdelse av fartsgrensen, både i gater hvor fartsgrensen er redusert og i omkringliggende gater. Byer og tettsteder som satser på 30 km/t, investerer i barns oppvekstmiljø. Gater som føles trygge og barna kan bruke nærområdene sine mer fritt. Det er også et sterkt signal til både innbyggere og besøkende: her prioriterer vi trygghet og liv.

Lavere fartsgrenser på høring

(Revidert vegnormal N300 Trafikkskilt)

Statens vegvesen sendte i 2025 på høring et forslag til revidert vegnormal N300 – Trafikkskilt, med høringsfrist 1. desember 2025. Vegnormalen gir føringer for bruk av trafikkskilt og fartsgrenser på statlige, fylkeskommunale og kommunale veier, og har stor betydning for lokal trafikkregulering.

Den viktigste endringen i høringen gjelder nye kriterier for fastsettelse av fartsgrenser i tettbygde strøk. Statens vegvesen foreslår her et tydelig skifte i praksis, der 30 km/t i større grad skal være normalfartsgrense i byer og tettsteder. I motsetning til tidligere, der 50 km/t ofte har vært utgangspunktet, legges det nå opp til at høyere fartsgrenser må begrunnes faglig av skiltmyndigheten.

Forslaget begrunnes med hensynet til trafikksikkerhet, særlig for fotgjengere og syklister, samt behovet for mer forutsigbare og enhetlige kriterier. Lavere fart reduserer risikoen for alvorlige ulykker og støtter opp under mål om tryggere nærmiljøer, bedre byliv og mer gange og sykling. Revisjonen skal også gjøre det enklere for kommunene å ta i bruk 30 km/t som hovedregel på egne veier.

Samlet sett innebærer høringen om revidert vegnormal N300 et prinsipielt skifte i fartsgrensepolitikken i tettbygde strøk, der 30 km/t foreslås som ny normal og høyere fart i større grad blir unntaket.

I forbindelse med høringen anbefalte Statens vegvesen å ikke endre veitrafikklovens §6 om den generelle fartsgrensen i tettbygde strøk. Forslaget innebærer dermed ikke å senke den lovfestede generelle fartsgrensen på 50 km/t, men å endre kriteriene og praksisen for skilting av fartsgrenser.

Statens vegvesen har foreløpig ikke ferdigbehandlet høringsinnspillene og konkludert, men Syklistforeningen har en klar forventning om at de ender opp med en tydelig anbefaling til Stortinget om å endre veitrafikklovens §6 slik at den generelle fartsgrensen i tettbygde strøk blir 30 km/t.

Høringsinnspill

Syklistforeningen har bedt om innsyn i høringen til Statens vegvesen og har fått tilsendt og lest gjennom de innkomne høringsforslagene.

Gjennomgangen viser at endringene i fartsgrensekriteriene, særlig økt bruk av 30 km/t i tettbygde strøk, har fått bred og massiv støtte. Aktører innen trafiksikkerhet, helse og skadeforebygging er gjennomgående positive til forslaget, og fremhever at lavere fart gir betydelig bedre sikkerhet for fotgjengere og syklist, reduserer alvorlighetsgraden av ulykker og bidrar til tryggere nærmiljøer. Det pekes på at forslaget vil bidra til at vi når målene i Nullvisjonen og nullvekstmålet for biltrafikk i byene. Flere viser også til gode erfaringer fra andre land og byer der 30 km/t blir stadig mer utbredt. Eventuelle innvendinger handler i hovedsak om praktisk gjennomføring og avgrensninger, snarere enn motstand mot selve prinsippet. Flere av høringssvarene foreslår at det også er behov for 20 km/t-fartsgrenser i områder rundt skoler og barnehager.

Endring av veitrafikkloven

Syklistforeningen mener at på bakgrunn av høringen må det sendes en tydelig anbefaling til Stortinget om å utarbeide et lovforslag som endrer veitrafikklovens §6 slik at den generelle fartsgrensen i tettbygde strøk endres fra 50 km/t til 30 km/t.

Skal vi oppnå reell og varig forbedring i trafiksikkerheten i tettbygde strøk, må ansvaret løftes til nasjonalt nivå. Det er Stortinget som har myndighet til å endre den generelle fartsgrensen gjennom veitrafikkloven, og dermed legge rammene for trygg ferdsel i byer og tettsteder.

For å gi bedre beskyttelse til barn, fotgjengere og syklist, må den generelle fartsgrensen i tettbygde strøk endres ved lov til 30 km/t.

Hva skjer videre? Hva gjør Syklistforeningen?

Syklistforeningen har latt seg inspirere av all støtte og alle innspill som har kommet inn til høringen. Det er ikke lenger noen tvil om at reduserte fartsgrenser der folk bor, jobber, går på skole og til fritidsaktiviteter er et etterspurt og populært tiltak. Vi intensiverer derfor nå vår jobb med å påvirke politikere og myndigheter slik at vi får til en reell endring. Vi har hatt og skal ha flere møter med både stortingspolitikere og veimyndigheter. Vi gir oss ikke før veitrafikkloven er endret.

I tillegg jobber vi med å styrke alliansen mellom alle organisasjoner, institusjoner og enkeltpersoner som støtter saken. Mange samfunnsområder er berørt av fartsgrensene og en endring av loven vil bidra til en betydelig bedring på ulike samfunnsutfordringer som folkehelse, byutvikling, trafiksikkerhet, økonomi, klima og miljø. Vi jobber videre med å synliggjøre alle gevinstene ved en slik lovendring.

Hva kan du/dere gjøre?

- Engasjer deg lokalt. De siste årene har vi sett en rekke lokale initiativ hvor foreldregrupper, skoler, FAU, velforeninger og andre lokale lag og foreninger har gått sammen i direkte aksjoner, opptog eller synlighet rundt skoleområder hvor man krever å få satt ned farten.
- Få oppmerksomhet i lokale medier. Er det en veistrekning i nærheten av der du bor som du mener fortjener en lavere fartsgrense? Føler du deg utrygg i trafikken eller er det et område som benyttes av skolebarn som ikke er trygt nok? Ta kontakt med din lokalavis. Dette er saker som lokalpressen vanligvis er veldig opptatt av å formidle.
- Snakk med en lokalpolitiker og be de ta opp saken i kommunestyret, fylkestinget eller i eget parti. I forbindelse med høringen til Statens vegvesen besluttet fylkestinget i Akershus fylkeskommune (6.nov.2025) å be Stortinget om å endre veitrafikkloven til 30 km/t i tettbygde strøk.
- Ta kontakt med en stortingspolitiker. Avtal et møte eller send dine synspunkter om saken. Kontaktinformasjon til alle stortingsrepresentantene finner du på www.stortinget.no
- Signer vår underskriftskampanje som vi skal overlevere til samferdselsministeren: <https://syklistforeningen.no/politisk-arbeid/30kmt/>
- Ta kontakt med oss i Syklistforeningen dersom dere har noen gode ideer, initiativ eller om dere trenger mer informasjon eller spørsmål om saken.

